

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ธ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์

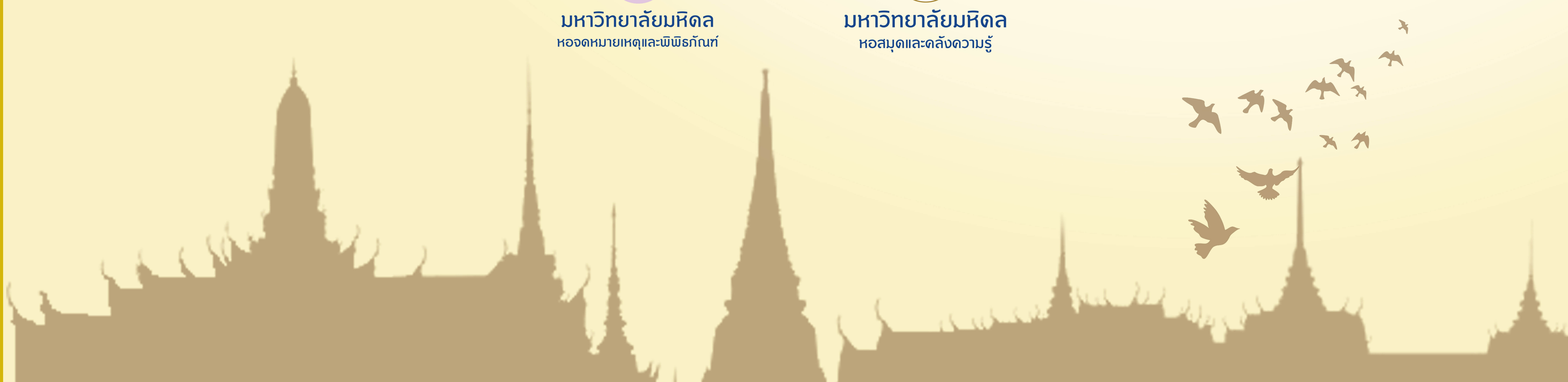
โดย ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์
หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล
หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์

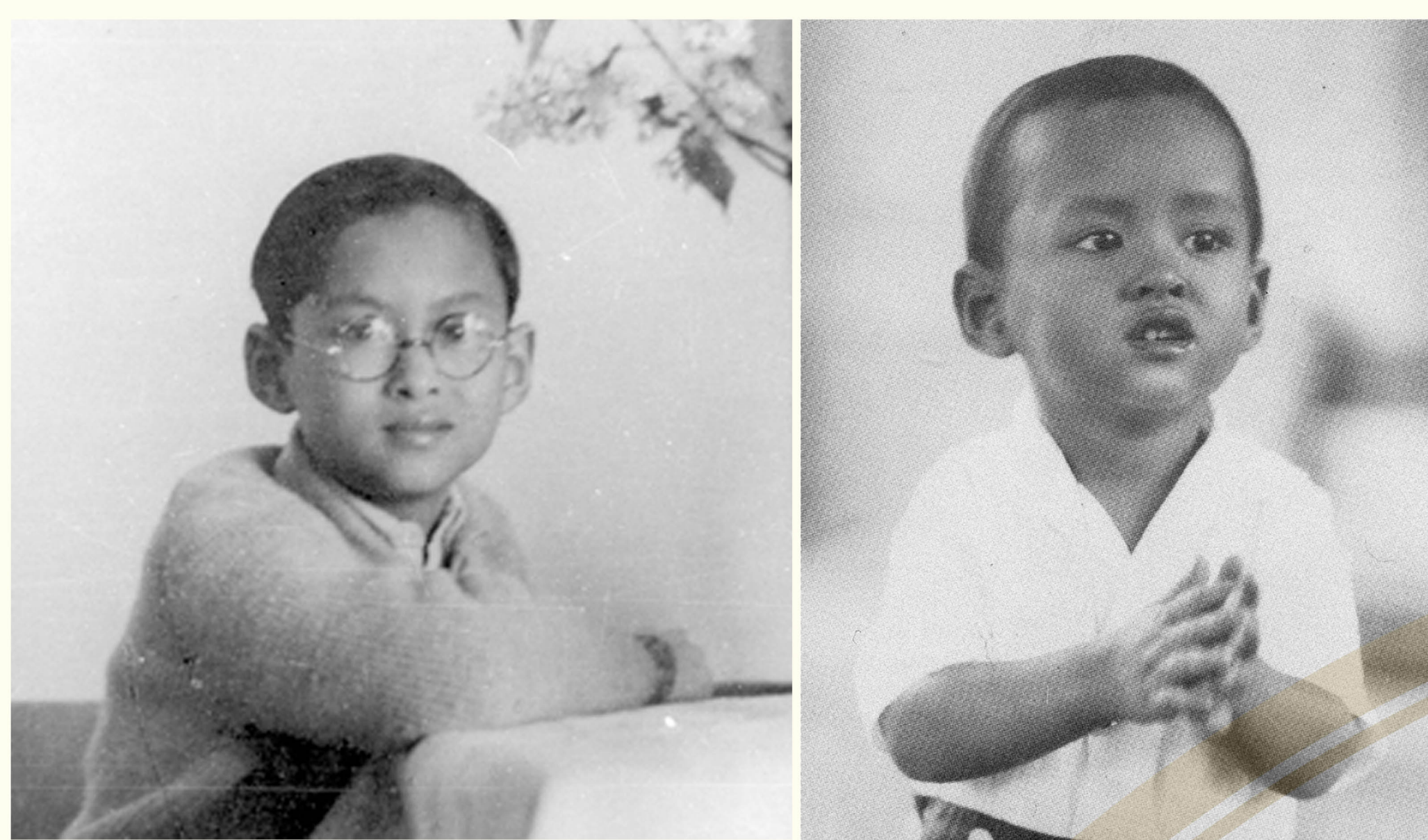

มหาวิทยาลัยมหิดล
หอสมุดและคลังความรู้

พระราชประวัติ

“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช”

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช

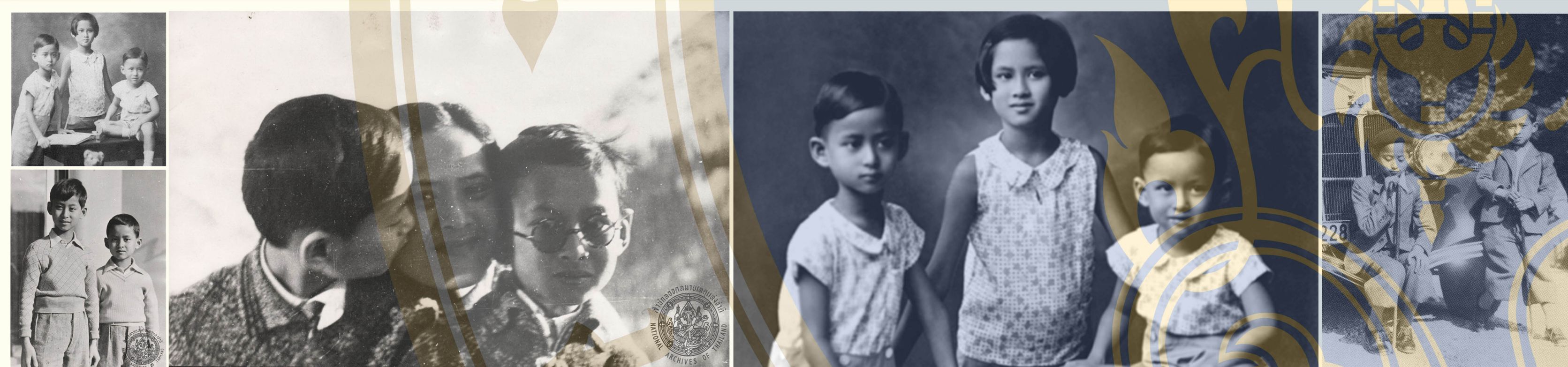
พระชนม์ชีพเมื่อทรงพระเยาว์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ ปีเถาะ นพศก จุลศักราช ๑๒๘๙ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ โรงพยาบาลมาต้ออเบิร์น เมืองเดมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ทรงเป็นพระโอรสพระองค์เล็กในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงสงขลานครินทร์ และหม่อมสังวาลย์ มหิดล ณ อยุธยา มีพระนามแรกประสูติในสุดิบัตรว่า “เบบี๋ สงขลา” ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ได้พระราชทานนามว่า “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช” และมีพระนามเรียกพระองค์เป็นการลำลองว่า “เล็ก” ทรงมีพระเชษฐภคินีและพระเชษฐาร่วมพระชนกชนนี ๒ พระองค์ คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล

พ.ศ. ๒๔๗๑ : เดือนธันวาคม สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงสำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตที่เกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา พระองค์ทรงพาครอบครัวเสด็จกลับสู่ประเทศไทย โดยประทับ ณ วังสระปทุม ในเวลาต่อมาสมเด็จพระบรมราชชนกทรงประชวรด้วยโรคพระวักกะพิการ กระทั่งวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ สมเด็จพระบรมราชชนกสวรรคต มีพระชนมายุ ๓๗ ปี ขณะนั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดชมีพระชันษาเพียง ๑ พรรษา กับ ๘ เดือน ส่งผลให้ทุกพระองค์ยังทรงประทับอยู่ร่วมกับสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ณ วังสระปทุมต่อไป เมื่อพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดชพระชนมายุได้ ๕ พรรษา ทรงเข้ารับการศึกษาชั้นต้น ณ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย

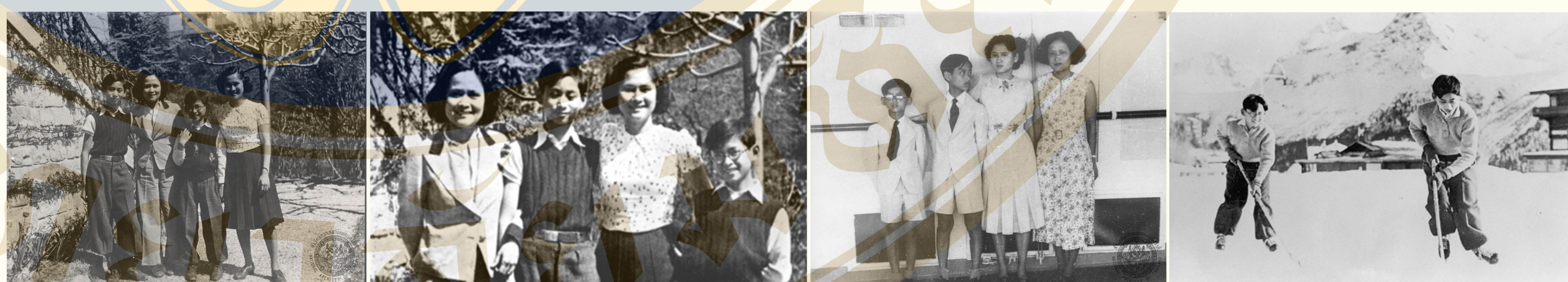
สมเด็จพระบรมราชชนก และพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช

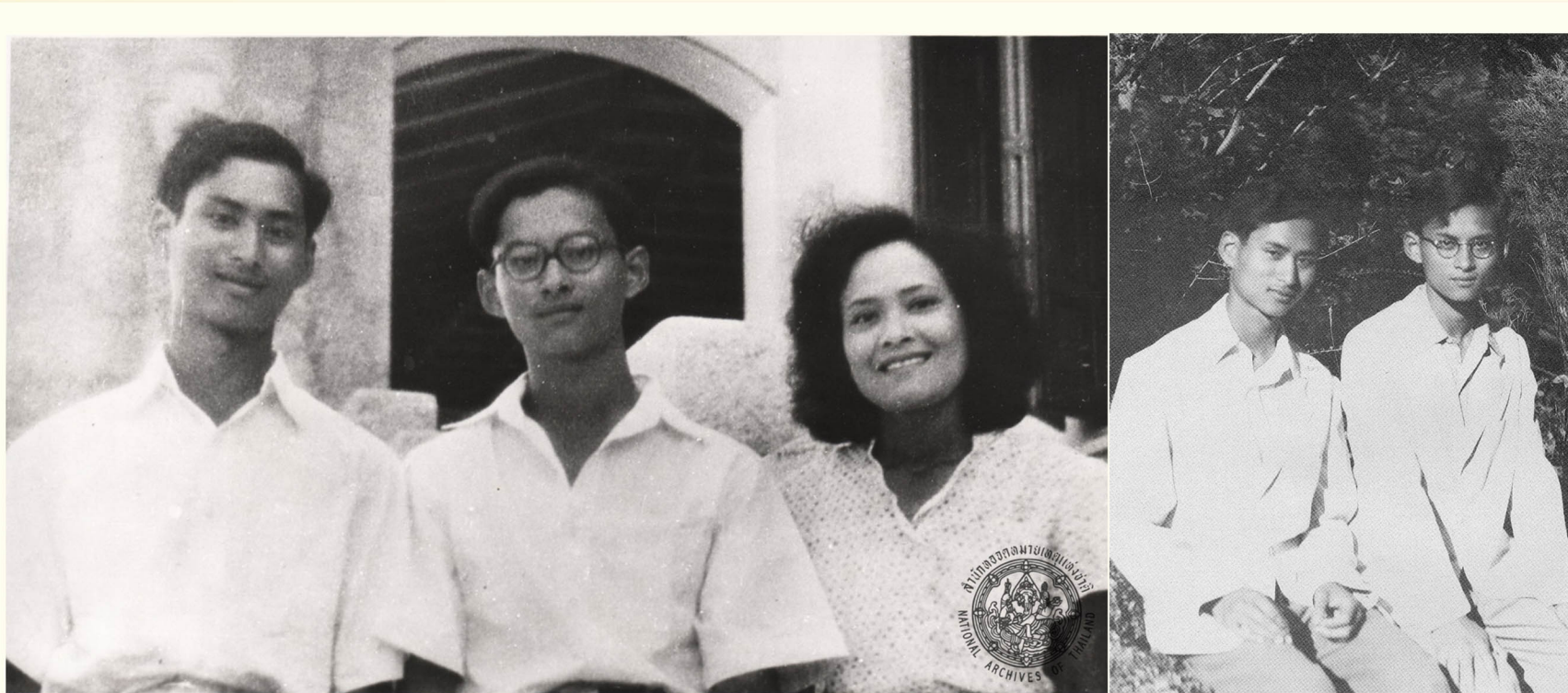
พระชนม์ชีพเมื่อทรงพระเยาว์

พ.ศ. ๒๔๗๖ : สมเด็จพระบรมราชชนกได้พาพระธิดาและพระโอรสทั้ง ๒ พระองค์ เสด็จไปประทับ ณ เมืองไลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และทรงส่งทั้ง ๓ พระองค์ เข้าสถานเลี้ยงเด็กของโซเลย์ (Champ Soleil) ต่อมาทรงเข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษา ณ โรงเรียนเมียร์มองต์ (Ecole Miremont) ส่วนในช่วงเวลาหยุดฤดูร้อนได้ส่งพระโอรส ทั้ง ๒ พระองค์เข้าเรียน ณ โรงเรียนฟัวย (Ecole Foyer, Les Pleiades)

พ.ศ. ๒๔๗๘ : พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงเข้าศึกษา ณ โรงเรียนเอกอล บูวาล เดอ ลา ซ็องส์ โรมองต์ เมืองแซลลี ซูร์ ไลซานน์ โดยทรงเลือกเรียนทางด้านภาษา คือ สายศิลป์ ภาษาละตินและภาษาอังกฤษ

พระชนม์ชีพเมื่อทรงพระเยาว์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระบรมราชชนนี

พ.ศ. ๒๔๘๘ : ทรงได้รับประกาศนียบัตร ทางอักษรศาสตร์ จากโรงเรียนยิมนาสกลาซังก์โดนาล และทรงเข้าศึกษาต่อ ในระดับมหาวิทยาลัย ณ มหาวิทยาลัยไลซานน์ ในสาขาวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๘๘ : วันที่ ๕ ธันวาคม เสด็จนิวัติกลับประเทศไทย พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

เสด็จนิวัติกลับประเทศไทย

พ.ศ. ๒๔๘๙ : วันที่ ๙ มิถุนายน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งบรมพิมาน รัฐสภาลงมติเป็นเอกฉันท์กราบบังคมทูลอัญเชิญ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์สืบสันตติวงศ์ในวันเดียวกัน พ.ศ. ๒๔๘๙ : วันที่ ๑๙ สิงหาคม เสด็จพระราชดำเนินกลับไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และการเสด็จกลับไปศึกษาครั้งนี้ทรงเปลี่ยนแปลงการศึกษา จาก สาขาวิทยาศาสตร์เป็นสาขาวิชารัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพระราชภารกิจในภายหลัง

อ้างอิง

สุสิพร สุสุวรรณ. (๒๕๔๘). พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ ๙. กรุงเทพฯ : อักษราพิมพ์พัฒน์.
ภาณุมาศ ทักษณา. (บรรณาธิการ). (๒๕๕๓) รอยยิ้มของในหลวง. ลำพูน : สำนักข่าวเจ้าพระยา.
กรมศิลปากร, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (๒๕๕๙). พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจและพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.finearts.go.th/nat/2016-10-16-08-15-35/item/พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช-2.html?category_id=79. (วันที่สืบค้น ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙).
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (๒๕๕๙). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช>. (วันที่สืบค้น ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙).

โครงการพระราชดำริ

ทั่วโลกถ้วนแซ่ซ้อง...สรรเสริญ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช “พ่อของแผ่นดิน” ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีแห่งการครองราชย์พระองค์ทรงตรากตรำพระวรกายเสด็จฯ ทุกพื้นที่ที่ทูลกระหม่อมในประเทไทย เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนชาวไทย และให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ทรงประกอบพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการเกษตรและชลประทาน การพัฒนาชนบท การแพทย์ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและวรรณคดี และโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ

เพื่อดูคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชนชาวไทยโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ปรากฏโครงการหลากหลายประเภทแตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยโครงการเหล่านี้เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการทำมาหากินของประชาชนเป็นสำคัญ โดยหลักสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีที่พระราชทานพระราชดำริ ต้องเรียบง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งในแนวคิดและด้านเทคนิควิชาการต้องสมเหตุสมผล ทำได้รวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหาให้ก่อประโยชน์ได้จริง

ตลอดจนมุ่งไปสู่วิถีแห่ง การพัฒนาที่ยั่งยืน

เพื่อความเข้าใจและเข้ากันง่ายต่อการปฏิบัติของภาครัฐและประชาชนแนวทางพระราชดำริที่สำคัญ

อันเป็นหลักการเพื่อยึดถือในการดำเนินชีวิตและส่งผลต่อการเกิดโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริอื่น ๆ หลายโครงการ

คือ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีเนื้อหาดังนี้

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับ ขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพร้อมแล้วและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

ภายหลังจากนั้นพระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. ๒๕๕๗ และถูกประกาศใช้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งในขณะนั้นเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. ๒๕๔๐

นอกจากนี้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ยังถูกนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดและทิศทางสำหรับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย และถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) “เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า “สังคมสีเขียว”

นอกจากนี้ปรัชญาดังกล่าวยังได้รับความสนใจ และถูกกล่าวถึงจากนานาชาติด้วย อาทิ นายอภิเทพ ภาณุพงศ์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย กล่าวว่า “ต่างชาติสนใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง” เนื่องจากเป็นพระราชดำริที่ทรงห่วงใยราษฎรของพระองค์ และประเทศที่พัฒนาแล้วต้องการศึกษา เพื่อนำไปช่วยเหลือประเทศอื่น ๆ รวมถึง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล กล่าวอีกว่า สหประชาชาติ (UN) ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยอธิบายว่า “สหประชาชาติเห็นด้วยกับพระมหากษัตริย์ในเรื่องนี้ (เศรษฐกิจพอเพียง)”

ซึ่งกล่าวถึงแต่ความเจริญทางเศรษฐกิจเท่านั้น” นอกจากนี้ยังมีนักคิดระดับโลก ๑๓ ท่าน

เห็นด้วยกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและมีการนำเสนอทั้งในรูปแบบของบทความ และบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ เช่น ศ.ดร. วุฒิภัท ขัดสี นักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมคนสำคัญของเยอรมนี ศ.ดร. อมาตยา เซน ศาสตราจารย์ชาวอินเดีย เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ (ค.ศ. ๑๙๙๘) จิกมี ทินเลย์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศภูฏาน ปิ่นตัน รวมถึง นาย Håkan Björkman รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในประเทศไทย กล่าวชื่นชมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยังตระหนักถึงวิสัยทัศน์และแนวคิดในการพัฒนา โดยองค์การสหประชาชาติสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก ๑๙๖ ประเทศ ให้ยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔
26 May 2006
ภาพพระราชทาน พาน้ำมนต์
วันที่ : บริษัท ผ่านสุขภาพการพิมพ์ จำกัด โทร. ๐๒-๖๐๖-๖๐๐-๖

กระทั่งเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ได้รับการเชิดชูจากองค์การสหประชาชาติ โดย นายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและยังมีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ และสามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู่หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด

ที่มา : เศรษฐกิจพอเพียง. (๒๕๕๔). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/เศรษฐกิจพอเพียง>. (วันที่สืบค้น ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔).

surin fc. (๒๕๕๔). Lecture by Dr. Surin Pitsuwan on The Sufficiency Economy Philosophy. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=1FfuQSCbhl>. (วันที่สืบค้น ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔).

ประมวลภาพอภิธาน ๒๕๕๐. (๒๕๕๔). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://oldwebsite.ohm.go.th/searchresult_document_en.php?width=410&di_key=T0024_0008&dc_key=BB2550901&di_sub=0. (วันที่สืบค้น ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔).

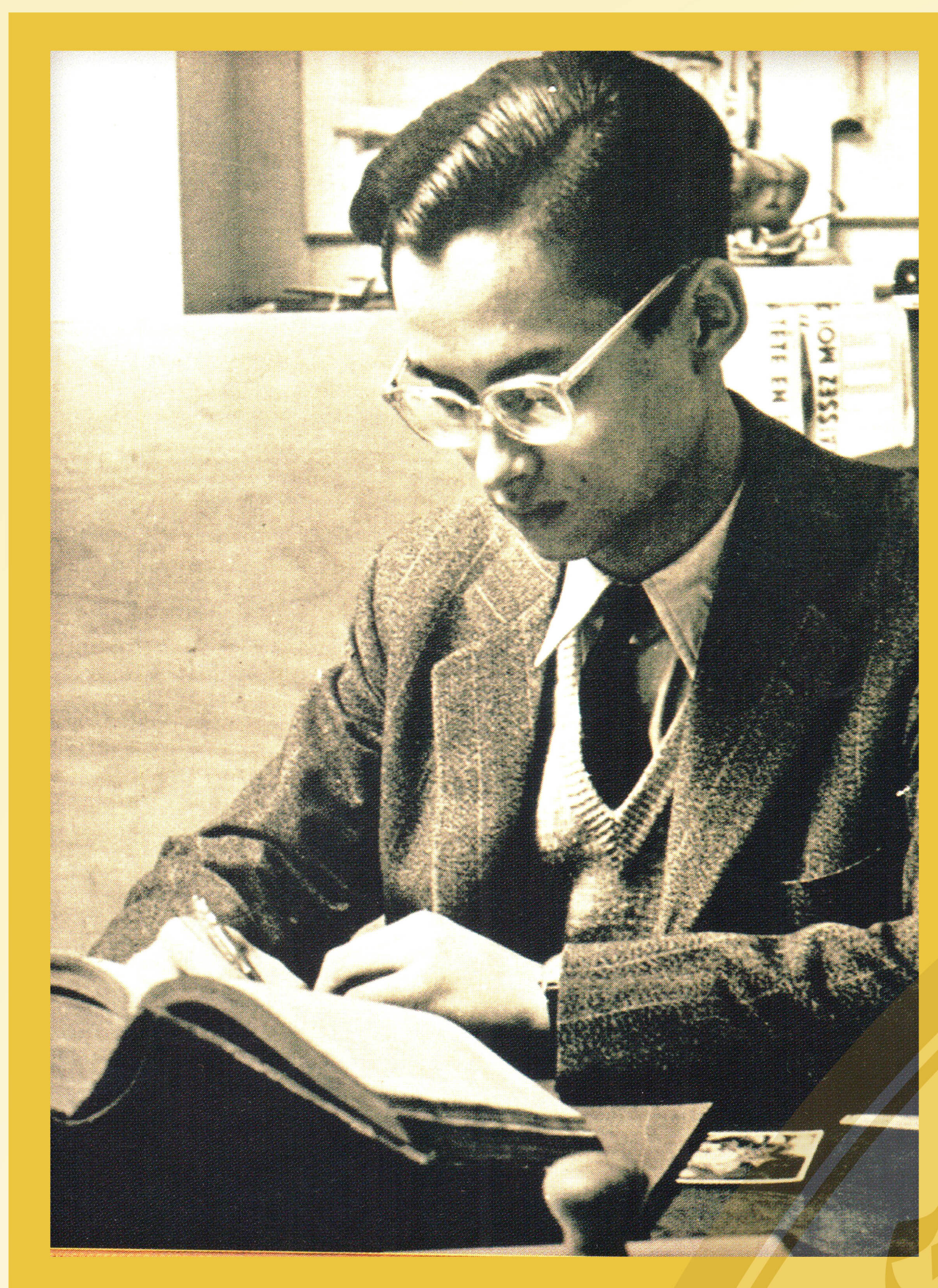
Tanakorn Korom. (๒๕๕๔). เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://thn23257.blogspot.com/>. (วันที่สืบค้น ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔).

สมพร เทพสิทธา. (๒๕๕๔). การเดินตามรอยพระยุคลบาท : เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : กองทุนอริยมรรค.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปส.). (๒๕๕๓). แนวคิดและทฤษฎีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/king.aspx?p=3>. (วันที่สืบค้น ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔).

พระราชนิพนธ์

ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

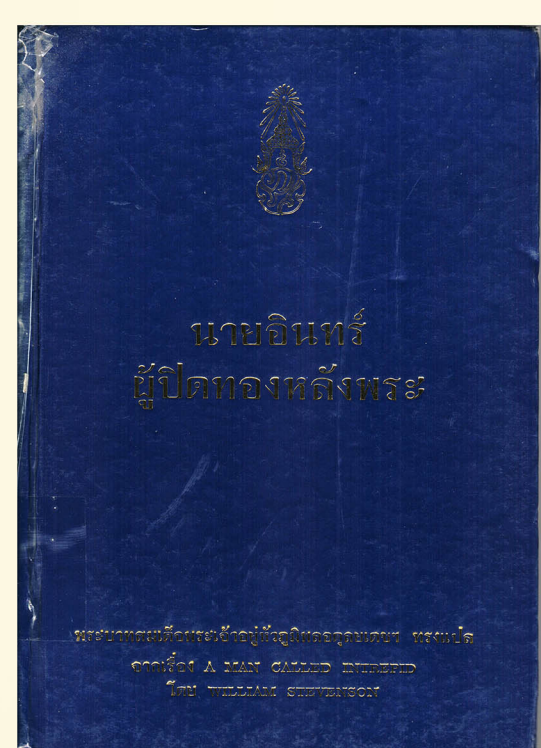
พระอัจฉริยภาพด้านวรรณกรรม ทรงมีพระปรีชาสามารถในงานพระราชนิพนธ์หนังสือ รวมถึงการแปลบทความและหนังสือทั้งจากภาษาอังกฤษเป็นไทย และแปลจากภาษาไทยเป็นอังกฤษ แม้พระองค์จะทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย แต่ก็มีพระวิริยอุตสาหะในการทรงงานแปลบทความ หนังสือ และพระราชนิพนธ์หนังสือ ทรงอาศัยภาษาในงานพระราชนิพนธ์ ถ่ายทอดเรื่องราวที่แฝงไปด้วยข้อคิดที่ดี เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของประชาชนอีกทางหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเคยมีพระราชดำรัส ที่แสดงถึงจรรยาบรรณในการเขียนหนังสือไว้ ดังนี้

“...นักเขียน นักประพันธ์ งานสำคัญก็คือ แสดงความคิดของตนออกมาเป็นเรื่องราวชีวิต หรือเรื่องแต่งขึ้นมา เพื่อให้ผู้อื่นได้ประโยชน์ คือความรู้บ้าง บันเทิงบ้าง นักแสดงความคิดสำคัญมาก เพราะว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตของมวลมนุษย์ อาจทำให้เกิดความคล้อยตามไป และตัวท่านเขียนดีก็ยิ่งคล้อยตามกันมาก ฉะนั้น นักประพันธ์ต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะท่านเป็นผู้ปั้นความคิดและความบริสุทธิ์ในความคิดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังบทความกลั่นกรองไว้ในสมองว่า สิ่งที่จะเขียนออกมาจะไม่แสดง ไม่ทำลายความคิดของประชากร ไม่ทำลายผู้อื่น และตนเอง ต้องมีเสรีภาพในการเขียนอย่างเต็มที่ในขอบเขตของศีลธรรม...”

(พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันศุกร์ที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕)

บทความทรงแปลและเรียบเรียง อาทิ

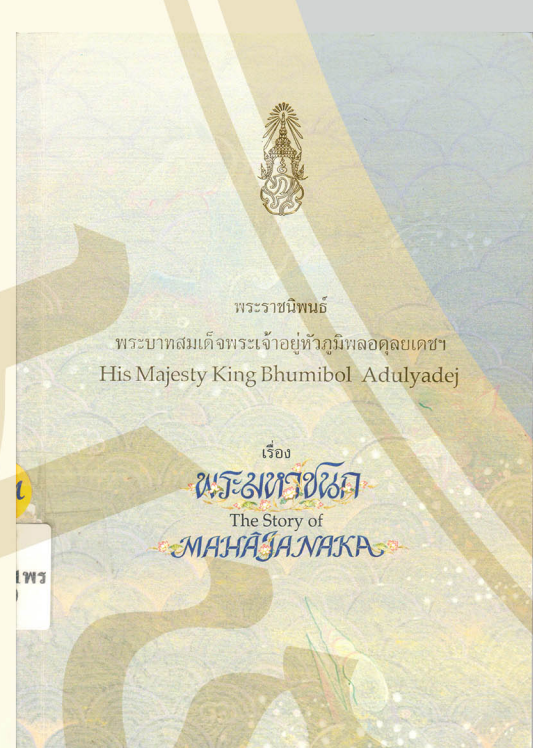
- ข่าวจากวิทยุเพื่อสันติภาพและความก้าวหน้า จาก Radio Peace and Progress ในนิตยสาร Intelligence Digest ฉบับลงวันที่ ๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
- การดิ้นหน้าของมาร์กซิสต์ จาก The Marxist Advance Special Brief
- รายงานตามนโยบายคอมมิวนิสต์ จาก Following the Communist Line
- ฝันร้ายไม่จำเป็นจะต้องเป็นจริง จาก No Need for Apocalypse ในนิตยสาร The Economist ฉบับลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
- รายงานจากลอนดอน จาก London Report ในนิตยสาร Intelligence Digest : Weekly Review ฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
- ประเทศจีนอยู่ยง จง Eternal China ในนิตยสาร Intelligence Digest : Weekly Review ฉบับลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
- ทศนะนำต่อจรรยาจากชีลีหลังสมัยอาเลเอนด์ จาก Surprising Views from a Post-Allende Chile ในนิตยสาร Intelligence Digest : Weekly Review

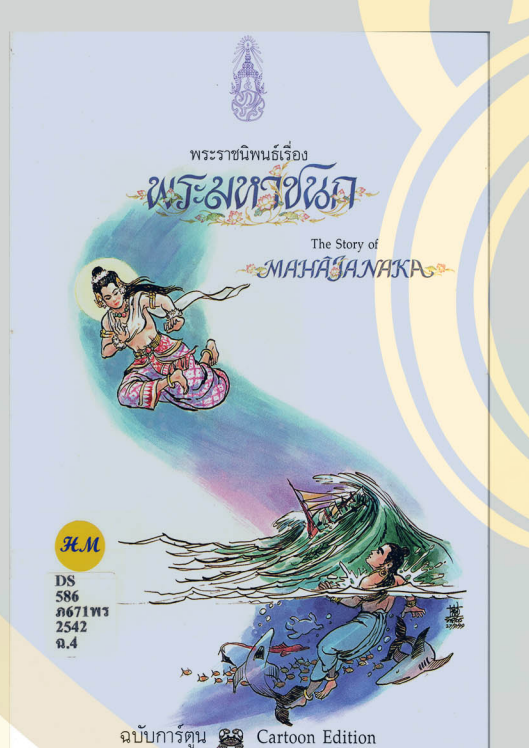
นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ (แปล) (๒๕๓๓)

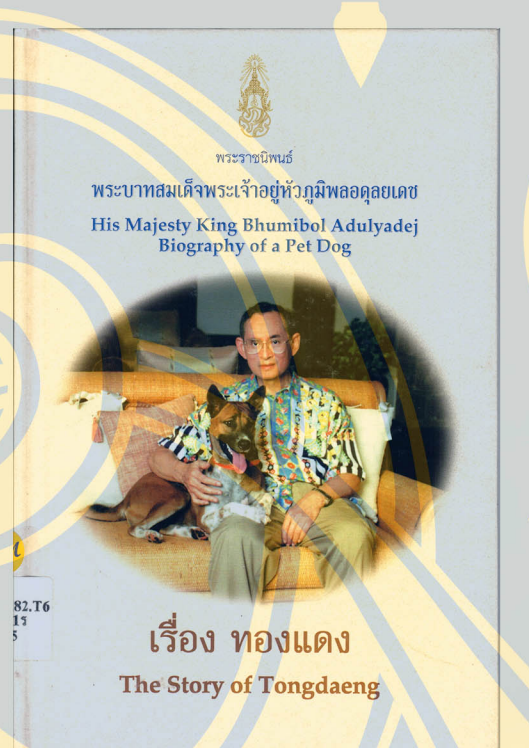
ดิโด้ (๒๕๓๓)

พระมหาชนก (๒๕๓๓)

พระมหาชนก ฉบับการ์ตูน (๒๕๓๓)

เรื่อง ทองแดง (๒๕๔๕)

หนังสือพระราชนิพนธ์ อาทิ

- เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวิสแลนด์ (๒๕๔๙)
- นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ (แปล) (๒๕๓๓)
- ดิโด้ (แปล) (๒๕๓๓)
- พระมหาชนก (๒๕๓๓)
- พระมหาชนก ฉบับการ์ตูน (๒๕๓๓)
- เรื่อง ทองแดง (๒๕๔๕)
- เรื่อง ทองแดง ฉบับการ์ตูน (๒๕๔๙)
- พระราชดำรัส เป็นพระราชนิพนธ์ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงสนพระทัยเกี่ยวกับดนตรี ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงได้รับการฝึกฝนในการเขียนโน้ต และบรรเลงแบบคลาสสิก ต่อมาทรงหันมาสนพระทัยการทรงดนตรีในแนวแจ๊ส นอกจากนี้ยังทรงโปรดการพระราชนิพนธ์เพลง ทั้งทำนอง และคำร้อง พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงทั้งสิ้น ๔๘ บทเพลง

พ.ศ. ๒๕๔๙ : ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลงแรก คือ เพลงแสงเทียน เป็นเพลงจังหวะปูลส์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ เป็นผู้แต่งคำร้องถวาย แต่เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะทรงแก้ไขคำร้องให้ดีขึ้น จึงยังไม่ได้พระราชทานเพลงแสงเทียนออกมา แต่ได้พระราชทานเพลงยามเย็น และสายฝนออกมาก่อน จึงทำให้ส่วนใหญ่เข้าใจว่าเพลงยามเย็น เป็นเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรกของพระองค์

บทเพลงพระราชนิพนธ์ที่ทรงทำเฉพาะทำนองเพลงมีเพลง เช่น แสงเทียน ยามเย็น สายฝน ไกลรุ่ง ชะตาชีวิต ดวงใจกับความรัก มาร์ชราชวัลลภ อาภิตยอัปสแสง เทวพาผู้ฝัน คำหวาน มหาจุฬาลงกรณ์ แก้วตาขวัญใจ พรปีใหม่ รักดีเมื่อวัน ยามค่ำ ยิ้มสู้ ลมหนาว คำแล้ว สายลม ไกลกังวล แสงเดือน ฝัน ภิรมย์รัก แผ่นดินของเรา ขุนทอง ความฝันอันสูงสุด เมฆุ่ย เป็นต้น ส่วนเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์ทั้งทำนองและคำร้อง ได้แก่ แก้ว ในดวงใจนิรันดร์ เตือนใจ ไร่เดือน ไร่จันทร์ และกา-ในฝัน

เพลงพระราชนิพนธ์ แสงเทียน

เพลงพระราชนิพนธ์ ความฝันอันสูงสุด

เพลงพระราชนิพนธ์ เมฆุ่ย

วรุณ อุทกุล. (๒๕๔๔). ในหลวงผู้ทรงพระอัจฉริยภาพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

กรมศิลปากร, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (๒๕๕๑). จดจารพระมหากรุณาพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อปวงประชามยนิ : หนังสือรวบรวมสถิติและเอกสารสำคัญที่เกิดขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในรอบ ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์. กรุงเทพฯ : ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์.

กรมศิลปากร, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (๒๕๕๙). พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.finearts.go.th/nat/2016-10-16-08-15-35/item/พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช-2.html?category_id=79. (วันที่สืบค้น ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙).

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาดนตรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาดนตรี>. (วันที่ค้น ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙).

หนังสือพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.vcharkam.com/varticle/38236>. (วันที่ค้น ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙).

พระผู้เสด็จเสวยสวรรคต

“ณ วันศุกร์ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอกอัฐศก จุลศักราช ๑๓๗๘ ผูกขนแต่งกายไว้ทุกข์มาแต่ทิศทั้งสี่ ประชุมกันมากประมาณมิได้ ณ กลางพระมหารนครแต่โรงศิริราชพยาบาลเข้าถึงท้องสนามหลวงทุ่งพระเมรุและรอบ พระบรมมหาราชวัง เพล่าบ่าย ๔ โมงเศษ เชิญพระบรมศพสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐแต่ โรงศิริราชพยาบาลสู่พระบรมมหาราชวัง ผูกขนต่างรำไห้ เพลาย่ำด่ำแล้ว เชิญพระบรมศพประดิษฐาน ณ พระที่นั่ง ดุสิตมหาปราสาท ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมีกำหนด ๑๐๐ วัน”

ผู้ประพันธ์ นายโกศล ตีนาสวน
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศสำนักราชเลขาธิการ

ขอบคุณภาพจาก
สถานเทคโนโลยีการศึกษาแพทยศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
นายตักดา สุขรินทร์
นายสุรัชย์ อมรเฉลิมวิทย์

นายวิศิษฐ์ สมบัติถาวรกุล
นายเอกชัย รักประยูร
นายณัฐวัฒน์ ชาดริยนันท์
นายมนตร์ เล้าหะชัย
งานสื่อสารองค์กร กองบริหารงานทั่วไป

ผู้ออกแบบ
งานเทคโนโลยีการศึกษา
หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กับมหาวิทยาลัยมหิดล

การถวายดุขปฏิบัณทิตกิตติมศักดิ์แด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จดหมายเหตุ :
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช :

-ปีการศึกษา ๒๕๐๒-๒๕๐๓
ชื่อปริญญา สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะสาธารณสุขศาสตร์	-ปีการศึกษา ๒๕๓๘
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนารัพยากร)
-ปีการศึกษา ๒๕๒๗
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (โภชนศาสตร์)
ผู้เสนอขอ สถาบันวิจัยโภชนาการ	-ปีการศึกษา ๒๕๓๙
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ฟิสิกส์)
ผู้เสนอขอ คณะวิทยาศาสตร์
-ปีการศึกษา ๒๕๒๙
ชื่อปริญญา แพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล	-ปีการศึกษา ๒๕๔๐
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะทันตแพทยศาสตร
-ปีการศึกษา ๒๕๓๐
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดลอม)
ผู้เสนอขอ คณะสิ่งแวดล้อมและรพยากรศาสตร	-ปีการศึกษา ๒๕๔๑
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ศาสนศึกษา)
ผู้เสนอขอ วิทยาลัยศาสนศึกษา
-ปีการศึกษา ๒๕๓๓
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิทยาศาสตร์การกีฬา)
ผู้เสนอขอ คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล	-ปีการศึกษา ๒๕๔๒
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (รัฐประศาสนศาสตร)
ผู้เสนอขอ คณะสังคมศาสตรและมนุษยศาสตร
-ปีการศึกษา ๒๕๓๔
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิทยาการคอมพิวเตอร์)
ผู้เสนอขอ คณะวิทยาศาสตร์	-ปีการศึกษา ๒๕๔๔
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เทคนิดการแพทย)
ผู้เสนอขอ คณะเทคนิดการแพทย
-ปีการศึกษา ๒๕๓๕
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วัฒนธรรมศึกษาแขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี)
ผู้เสนอขอ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	-ปีการศึกษา ๒๕๔๔
ชื่อปริญญา สัตวแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะสัตวแพทยศาสตร
-ปีการศึกษา ๒๕๓๖
ชื่อปริญญา วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะวิศวกรรมศาสตร	-ปีการศึกษา ๒๕๔๕
ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การวางแผนสิ่งแวดลอมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท)
ผู้เสนอขอ คณะสังคมศาสตรและมนุษยศาสตร
-ปีการศึกษา ๒๕๓๗
ชื่อปริญญา ทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ผู้เสนอขอ คณะทันตแพทยศาสตร	-ปีการศึกษา ๒๕๔๘
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พัฒนชนบทศึกษา)
ผู้เสนอขอ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

เอกสารอ้างอิง
มหาวิทยาลัยมหิดล. **พิธีพระราชทานปริญญาบัตรและประกาศนียบัตร มหาวิทยาลัยมหิดล.** (ตั้งแต่เล่มปีการศึกษา ๒๕๐๙-๒๕๕๕).
๕๐ ปีในหลวงกับศิริราช. บรรณาธิการ: อนันต์พัฒน์ อัมมุลกรัพย์ และสุรางค์ วิเศษมณี. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙.